

Privatmünzen d. 89. Všechny troje erby vyobrazeny tamže na tab. XIII., jeden v Hradech VIII. 246, jiný tamže XIII. na tab.)

Gudenus rodina z Německa pocházející, jež přišla do Čech teprve v 18. století (inkolát r. 1756). Císař Rudolf vyzdvihl (1586, 15. dubna) Tejze Bartoloměje G. do stavu Říšské šlechty a dal mu erb. Modrý štít, u jehož zpodku je zelený trávník, z něhož vyrostl jetelový lupen a na němž stojí mužík, maje žlutý kabát, pancíř a přilbici, drže v pravici bič a levici v bok podpíraje, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a korunou, z níž vyniká vrchní polovice téhož mužíka. Císař Leopold dal (1669 5. března) Kryštofovi a jeho bratřím rytířský stav téže říše. V témž majestátu jako i v majestátu daném (1730, 4. dubna) na Říšský stav panský popisuje se polepšený erb takto: Štít pod panskou korunou křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole čtyřikráte a pošikem k pravé na čtyři červené a bílé pruhy dělené, 2 a 3. je žluté a v něm hnědá skála, na níž kamenná věž s železným hřebenem; uprostřed štítu jest štítek s trávnikem, na němž stojí mužík v žluté župici až po nohy sahající s pancířem a přilbicí, drže pravici palmovou větev a v levici hůl podepřenou o trávník a na vrchu křížem a korunou ozdobenou, 3 helmice s modrými žlutými a černými žlutými přikryvadly, na pravé helmici dvě křídla barvami tak dělená, jako 1. a 4. pole, na prostřední vrchní část dotčeného mužíka, na levé dva rohy barvami dělené, žlutý černý a černý žlutý a mezi nimi dotčená věž. Štít drží orel a lev. (Arch. rodinný ve Lnářích, Kadich-Blažek na tab. 29.)

Guolfinger ze Steinberka. Rodina tato, pišící se druhdy i *Golfinger* i *Wolfinger* (podle výslovnosti), držela již l. 1633 Vracov v jižních Čechách, vyzdvižena (1637, 8. července) do rytířského stavu kr. Č. a přijata za obyvatele. Po většině bývala ve vojenských a panských službách. Štít jich byl polovičný, v pravo bílý, v levo červený, přes celý štít je kříž vzhůru stojící, jehož konce jsou na způsob kotvic přiohnuty, červený v bílém, bílý v červeném, nad helmici s korunou vidí se sedící pes. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Guznárové z Komárna měli na modrém štítku znamení na způsob Antonského kříže bílé barvy, totiž kusý pruh, který šel prostřed štítkem zhora dolů nedosahuje ani vrchu ani zpodku a od něho k pravému kraji. Klénotem je půl kozla své přirozené barvy. Tak dal namalovati Václav. Leopold G. z K. nejvyšší písař knížectví Opavského (1691) na 17. knihu desk zemských téhož knížectví. (Viz i u Krále na str. 369.)

Gygás z Orličné. Majestátem d. 1556, 4. května povoleno Kašparovi Gygasovi, aby se psal z Orličné. Erb mu dán takový, jako měli Balbínové. Potom l. 1562, 2. prosince polepšen mu erb a připuštěn k němu Mikuláš od *Černé Růže*, aby se také psal z Orličné. (Reg. král. Král na str. 263.) Erb tento polepšený byl: Štít polovičný, pravé pole bílé, z něhož vyniká půl černé orlice, rozkřídlené s krkem a hlavou brunatnou a nohou zlatou, levé pole černé majíc uprostřed pruh žlutý, v němž černá růže o pěti listech

se vidí, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a brunatnými bílými, nad tím dva rohy buvolové, pravý brunatnou a bílou, levý černou a žlutou barvou (na příč) rozdělené a mezi nimi černá růže o pěti listech. (Rybička v Pam. arch. III., 362.)

Gynterové z Moren, kteří se okolo r. 1530 do Čech přistěhovali, měli na žlutém štítě mouřenina nahého své přirozené černé barvy, avšak jen po pás, an drží oběma rukama střelu a maje na hlavě červený špičatý klobouk, na němž jsou tři modrá péra, přikryvadla černá žlutá a za klénot týž mouřenín ze zl. koruny vynikající. Poloha rukou je obyčejně tak, že pravá drží dolejšek péra a levá v loktech ohnutá hořejšek u hrotu. (Tak na pečeti r. 1599, na náhrobku v Tismicích (Soupise Českobrodská 194), v díle Miltnerově Privatmünzen tab. XV., barvy v Jak. sb. a v Králově Heraldice 318.)

Gynter ze Šterneka. Císař Leopold vyzdvihl (1695) Jana Kašpara G., svého dvorního lékárníka do stavu šlechty Říšské, a l. 1700 (29. listopadu) do rytířského stavu téže říše, při čemž mu erb polepšen a to takto: Štít v pravo žlutý a na něm černý pruh (podle pečeti r. 1736 jde od pravé strany pošikem dolů k levé) a na něm zlatá hvězda, levé pole červené s mužem brněným (maje helmici na hlavě a jsa obrácen k dívajícímu, maje meč po boku a drže kopí v ruce). Od r. 1789, kdež povýšení do panského stavu kr. Č. měli nad štítem korunu a tři helmice, na pravé vrchní polovici téhož oděnce, na prostřední orlici a na levé Českého lva s korunou. (Reg. XXXI. Leopoldi f. 200, Obraz erbu v Schallerově vypsání kraje Hradeckého, též na pečeti 1736 v arch. DZ. III., 3.)

Zemané z *Gynterodu* přistěhovali se odkudsi z Němec, psávali se napřed *Gynterod z Raumšteina*, ale známý překladatel Abraham jen z *Gynterodu*. Erb jich byl štít modrý a v něm korunovaná sova sedící na ostrvě a mající po levé (herald.?) straně u hlavy zlatou hvězdu o 6 špicích. Klénotem bylo též znamení. (J. V. Rozum v předmluvě k překladu Xenofontovy Cyropaedie, Král na str. 340.)

Habrcetlové z Hejny měli prý erb, štít polovičný, vrchní pole červené a v něm polovičný sekáč s kosou, zpodní pole bílé a v něm 3 modré potoky, klénotem dva rohy, modrý bílý a zlatý modrý a mezi nimi polovičný muž s 3 klasy. Tak Král na str. 280.

Had z Hadersdorfu. Král Ferdinand povolil (1561, 17. prosince) M. Janovi, oficialu a faráři u sv. Mouřice v Olomouci, Šebestiánovi a Matoušovi bratřím Hadům, aby se psáti mohli z Hadersdorfu, při čemž jim dán tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, dva díly modré, v nich po hvězdě zlaté o 6 špicích, prostřední červené a v něm celý lev zvíře, bílé s ocasem, maje ústa rozzavená a jazyk vyplazený se vidí, nad štítem otevř. helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, točenice týchž všech barev, z kteréž dvě křídla (složená) modrá a uprostřed na každém pruh červený a v témž pruhu hvězda zlatá se vidí, v těch pak křídlech půl lva bílého s rozzavenými ústy až po zadní kýty vyniká. (Kolář z reg. král.)

Hadové z Proseči byli potomci Jana H. měšťana Starého města Pražského. Týž obdržel majestátem d. 1556, 4. května tento erb: Štít polovičný, v pravo červený, v levo modrý, přes ta pole saněti hrdlo s rozzavenými ústy, s nohama a pazoury, k pravé straně obrácenými, přikryvadla červená modrá bílá, dvě křídla a každé na poli podluhovatě (t. j. zhora dolů) rozdělená červenou a modrou barvou (t. j. každé v pravo červené, v levo modré.) (Reg. král.) Malby shodují se v tom, že polovičná saň malována bíle neb hnědč. (Jak, sb. Král na str. 270.) Vojtěchovi Augustinovi mladšímu H. z P., radnímu Nového m. Praž., polepšen (1649, 20. října) erb pro pomoc při obraně Prahy, takto: Štít na příč trojdílný žlutý, červený a modrý (zhora počítajíc), v horním poli orel o dvou hlavách rozkřídlený černé barvy se zlatými korunkami a na prsech zeleným bobkovým věncem, v němž se písmeno F III. spatřuje. V prostředním poli je jako v nějakém štítku polovičná saň od hlavy až po kyčle s rozzavenými ústy s předními nohama, na nichž jsou pazoury, k pravé straně vzhůru obrácená, proti níž z přední i zadní strany lev bílý s korunou zlatou, vyplazeným červeným jazykem, dvojitým ocasem vyzdviženým zuřivě vyskakuje, ten levý v pravé, ten pravý v levé tlapě okrouhlou kouli drže a touž na tu sani jako k uhození napřahuje. Ve spodním poli se na dílu zdi mětské rozstřílené dva granáty neb koule ohnivé spatřují. Na turnýrském helmě s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými koruna zlatá, z níž vynikají ruka mužská zbrojná partazánu vzhůru držící a vedle ní křídla orličí podluhovatě rozdělená, totiž zlaté černé a bílé červené. Kromě toho mu přidáno, aby se psal z Pelršteina (t. j. Pöllerstein). Hadové, kteří od něho nepocházeli, podrželi starý erb.

Hadinger z Hadenberka. Majestátem d. 1579, 1. dubna obdržel Šebestian H. z H. vladectví a tento erb: Štít modrý, v němž u zpodu trávnick, na němž osoba rozkročená v žluté župici s bílými po předu ohnutými výložky a podšitím, střelu nataženou (snad luk natažený) s šípem přiloženým v ruku držící, v černých botkách až po kolena, v čepici žluté chocholaté a též s bílým výložkem, na sobě pozadu toul a v něm šipky mající, kolčí helm s točenící a přikryvadly žluté černé a bílé modré barvy, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, barvami rozdělená, pravé žluté a černé, levé modré a bílé a mezi nimi ruku po rameno pěstí vzhůru vyzdviženou a šipku špicí dolů obrácenou držící se žlutým rukávem a bílým výložkem. (Reg. král.)

v. *Hagen* (druhdy Hogen a Hog z Hogu) rodina německá, snad ze Saska, z níž se Adolf k Solhauzům do Benešova přišel a l. 1581 do země přijat byl. Rodina ta zde snad jen dvě desetiletí bydlela. Erb jich byl štít polovičný, v pravé straně ovčí růžky na horu obrácené a v levé dva pruhy na příč. Klénotem byla dvě křídla brky ven roztažená a na každém o 2 pruzích na příč. (Podle pečetí r. 1581 v arch. DZ.)

Haidler z Bukové. Jan H. Jihlavan obdržel (1616, 1. září) z Říšské kanceláře stav rytířský, psal se l. 1626 z Bukové, t. r. 18. února polepšen

jeho erb a dán mu inkolát a 1631, 4. října nabyl stavu panského z České kanceláře. Erb jeho byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev korunovaný s rozdvojeným ocasem, 2. 3. červené a v něm zvíře ježek (vzato z erbu Jihlavského), v prostřed červený štítek a na něm pod korunou F, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dvě helmice s korunami, na pravé vévodský klobouk a z něho vyniká do polovice kněz v bílém rouchu s červenou štolou a černou čapkou, drže v pravici růženec, na druhé žlutý lev. (Kadich-Blažek tab. 29.)

Hain z Mohelnice v. Medek.

Hainl z Lindavy. Erb jejich byl červený štít a na něm bílá orlice se zlatou pružinou, klénodem byl pes sedě mezi zelenými ratolestmi. Tak Král na str. 338.

z Háje měli za erb štít polovičný, pravé pole červené, levé žluté a přes celý štít dvě střely křížem, žluté v červeném, červené v žlutém. Klénodem byly též střely tak, jako na štítě. Tak Král na str. 270. Nepodařilo se najít dokladův a též jistoty, byla-li to rodina stará neb mladá.

Hájek z Hájku. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Tadeusovi Hájkovi a Matyáši *Kuriusovi (Dvorskému)* strýcům aby se psali z Hájku a dán jim tento erb: Štít polovičný, v horním poli černém zlatá koruna a okolo kraje též koruny osm hvězd malých stříbrných, zpodní pole sedmi pruhy pošikem k pravé straně (t. j. od pravé dolů) rozdělené, liché žluté, sudé černé. Kolčí helm s přikryvadly žlutými a černými a nad tím dva rohy buvolové barvami na poli rozdělené, svrchní žluté, zpodní černé a mezi těmi rohy jest hvězda zlaté barvy. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 284., u onoho odchylky v barvách.) Erb ten polepšen (1595, 22. listopadu) jen Tadeusovi Hájkovi takto: Štít na zdél polovičný, pravá polovice zase na dvě na příč rozdělená, v horním poli černém zlatá koruna a nad ní zlatá hvězda, zpodní žlutá a v ní pošikem od pravé dolů k levé tři černé pruhy, v levé polovici modré jelení roh o semi parozích, své přirozené barvy, který jest v prostředku prostřelen šípem červeným s bílou špicí, nad helmem koruna a dva rohy, černý žlutý, a žlutý černý a každý se končí ve tři péra paví. Roh se střelou dostal jako dědictví po mateři. (Reg. král.)

Hájek z Robčic. Majestátem d. 1534, 1. ledna dovoleno Petrovi *Hájkovi* a Volfovi *Strakonickému*, aby se psali z Robčic a dán jim tento erb: Štít polovičný, vrchní pole modré a dolní žluté, v tom vrchním jest ruka majíc rukáv (v knize je „ruku“) žlutý a sahajíc přes to rozdělení a držíc za ocas draka, který v dolním zlatém poli leží (přirozené barvy, snad špinavě nazelenalé), helm s přikryvadly modrými zlatými a nad tím dvě křídla orličí proti sobě též barvy jako štít (tedy modré a žluté, ale maluje se tak jen pravé, a levé je žluté a modré. — Reg. král. a Jak. sb. Avšak tu i v Králově Heraldice na str. 280 vyskytují se pole červené a bílé, sáh

žlutá na zeleném poli a křídla bílé a červené). Hájkové psávali se také *Robčičti z Robčic*.

Mikuláš *Hájek z Rozenfelzu*, ingrosista České kanceláře, pečetil (1638) štítem polovičným, v jehož pravé straně byly tři růže nad sebou a v levé půl orla ven obráceného. (Arch. mus. v listech Kouřimských.)

Hájek z Valštat. Jan Zikmund Hájek rodilý z Uherského Brodu, jenž byl ve službách hrab. z Kounic a při Říšské kanceláři, vyzdvižen 1701, 5. září do starého rytířského stavu Říšského a aby se psal v Waldstätten. (Wald = háj.) Erb mu dán štít na příč polovičný a dvěma svislými čarami naskrze do 6 polí rozdělený, 1. a 6. pole modré a v něm český lev zlatý, 2. a 4. zlaté a v něm černá orlice pod korunou, 3. a 5. bílé a na zeleném pahrbku tři duby podle sebe. Uprostřed štítu štítek bílý a na něm červená růže. Dva korun. otevř. helmy s přikryvadly zlatými černými a červ. bílými; na levém půl zl. kor. lva držíciho dubový strom, na druhém černá orlice. (A. v. Dörr, Die Hayek v. Waldstätten, Kadich-Blažek tab. 32.) Potomci žijí mimo náš stát.

Hájek z Vladoře v. Ursin.

Halámové z Jičina nabyli bezpochyby erbu a hesla za krále Vladislava; erb pak byl takový: Štít na příč polovičný, v horním (černém) poli tři (zlaté) kohoutí hlavy s krky, dva v pravo obrácené a poslední levý v levo, každý prostřelený šípem, který z krku vyniká, v dolním poli (žlutém) celý kohout (červený) též tak prostřelený a týž i za klénot. Barvy se popisují rozličně. Kolář maje v ruce úřední potvrzení erbu a barev z r. 1763 (mus. kr. Č.?) poznamenal horní pole červené a dolní žluté, ale nepoznamenal barvy kohoutův, snad že byly přirozené barvy. Odjinud poznamenal, že kohoutí hlavy jsou dvě k levé a prostřední k pravé obráceny. Král (Heraldika 283) poznamenal horní pole černé, dolní žluté, kohouty červené, šíp zlatý. V Jak. sbírce jsou pole také tak, ale barva kohouta zelená a šíp bílá. Vyobrazil i Meraviglia na tab. 98 a Kadich-Blažek tab. 29., Blažek tab. 13, Hradý X. tab.)

Halánek z Hochberka. Václav Halánek byl l. 1636 hejtmanem panství Kumburského a příbuzenstvo jeho bylo v Jičíně. Václav Štěpán, měštěnin Starého m. Praž., byl snad jeho potomek, prodal Hubojedy u Jičina a držel Kosovou horu († 1705). Psával se vždy jen Halánek a teprve l. 1737, když se poslední slečna toho rodu vdávala, vyskytuje se heslo z Hochberka. Erb jich byl štít bílý a v něm býk červený, nad helmou dva rohy červené a bílé barvy, střídavě položené. (Král na str. 334.)

Halašové z Radimovic byli potomci sousedův Pelhřimovských ze jména Jíry Halaše, který žil na sklonku 15. st. Syn jeho Petr žil l. 1513 v Táboře, ještě nemaje hesla, ale píše se jím již l. 1523. Obdarování jeho erbem a heslem stalo se tedy před r. 1523. Erb jich byl modrý štít a v něm rameno žluté s rukou držící v hrsti násadku, na níž jest síť na lapaní ryb, oboje žluté barvy a k pravému hornímu koutu nakloněné, přikryvadla modrá žlutá, za klénot křídlo modrou a žlutou barvou kolmo, avšak čarou

klikatou rozdělené. (Jak. sb. Králova Heraldika 321. Pěkné vyobrazení téhož erbu jest v Hájkově kronice.)

Haldius z Najenperka v. Linhart.

Halíř z Olšan v. Olšanský.

z Halvyly (Hallweil) dostali se ze Švýcar do Rakous a odtud l. 1622 do Čech. Erb jich byl žlutý štít a na něm dvě černá křídla, jako klénot byla dvě bílá (?) křídla. (Rodopisné poznámky v arch. zemském, Kadich-Blažek tab. 29 a 30.). Od r. 1671 byli hrabaty. V Čechách vymřeli po meči, tuším l. 1779, ale žijí v cizině.

Hamza z Kamzšteina. Jiřík H. dostal majestátem (1590, 6. dubna) erb a povolení, aby se psal z Kamzšteina. (Reg. král.) Erb ten byl: Štít modrý a v něm na skále bílý kamzík stojící a vzhůru vyzdvižený, klénotem jsou rohy na příč barvami rozdělené, bílý a modrý a modrý a bílý a mezi nimi týž kamzík, ale polovičný až po zadní kýty. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 331.)

Hána z Olivetu v. Šatný.

Hána z Třebeska. V Čechách byla v 15. století vladycká rodina z *Třebeska*. Matyáš byl l. 1490 kuchmistrem dvoru královského a později nejvyšším mistrem křižovníkův s hvězdou. Jeho příbuzné (snad neteře) byly sestry Anna a Lidmila, které měly l. 1513 statek Nihošovice. Erb jich byla hlava a krk jednorozce. Brzy potom vyskytují se v Písku *Ryšaví z Třebeska* a v Praze *Opice odtudž*. Hánové rodina v Písecku, v 15. století osedlá, dědila erb a titul po Ryšavých, zejména Václav, syn Jana Hány l. 1480 zemřelého, jenž měl tuším za manželku dceru Lidmily Ryšavé. Poprvé se psal z Třebeska l. 1536. Poslední Hána jmenem Jan přijal k erbu a titulu Jana *Píseckého*, měšťana v Rakovnici a Jana *Píseckého*, měšťana v Lounech, jimž byl bratrancem, a Jana *Skalu* jinak Chrousta, komorníka při deskách zemských, jemuž byl ujcem, tak aby se psali z Třebeska. Majestátem d. 1594, 3. února to potvrzeno i erb Hanův, který převeden na přijaté, totiž: Štít modrý, v němž půl jednorozce po přední plece černé barvy, přikryvadla modrá, nad helmici modré křídlo a v něm díl jednorozce (snad jen krk a hlava. — Reg. král.). Erb Píseckých se maluje aspoň štít buď s polovicí jednorozce aneb je na zlatém kopci viděti krk a hlavu jednorozce. (Jak. sb.) Král na str. 357 odchyluje se v barvách a Hanův nemá.

Hána z Vychunku. Král Ferdinand obdařil (1556, 4. května) Jana Hánu tímto heslem a takovým erbem: Štít všecken pošikem šachovaný červené, černé a žluté barvy a uprostřed trouba myslivecká stříbrná zlatými obručemi při obou krajích a uprostřed ozdobená, na modré šnuře křížem přeložené, jako by trouba visela, se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím 4 péra pštrosová, černé, žluté, bílé, červené vzhůru stojí. (Reg. král.)

Hanč z Limuz v. Mitys.

Hanika z Nysdorfu v. Beránek.

Hančperský z Fanalu. Majestátem d. 1665, 2. února dáno heslo a erb Jiřímu Rupertovi H., sekretáři Olomuckého biskupství. L. 1686 nabyli starého ryt. stavu, 1705 a 1731 panského stavu, vše z České kanceláře. Erb jejich od r. 1686 byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém, totiž jako na moři červený koráb s bílou plachtou, v levo odtud bílá věž svítilna z níž jest vystrčena na dlouhé tyčce panev s hořící smolou, v 2. a 3. červeném bílý pruh pošikem k levému rohu, ve 4. modrém černá prostá orlice. Dvě helmice s korunami a příkr. červ. bílými a modrými bílými, na pravé orlice, na levé dvě složená černá křídla a na vrchním zlatá korunka. L. 1705 přidán štítek červený s bílou růží a třetí helmice s 5 pery, třemi červenými a dvěma bílými. (Kadich-Blažek tab. 31 a 32.)

Hanisch z Greifentalu. Jan Adam Hanisch, l. 1665 regent panství Planského a Kočovského, vyzdvižen l. 1695 do stavu vladyckého a l. 1703 do stavu rytířského kr. Č. Erb té rodiny byl štít polovičný v pravo modrý v levo červený, v pravém žlutý lev zvíře, v levém žlutý noh pták, jako by spolu bojovali. Klénot byl lev polovičný drže korunu. (Rodopisné paměti v zem. arch.) Vyobrazení má Meraviglia na tab. 7, k zpodu jest zelené pole, lev má korunu a gryf na prsou červené srdce. Levá polovice je černá.

z *Hánu* psala se rodina zemanská, jež by se byla psala po německu Hahn. Z té rodiny vyskytuje se první Volf 1593, úředník Kestřanský a 1604 hejtman na Milévště. K téže rodině patřil též Kryštof Hendrych z H. před r. 1630 zpravce na Prádle, soudíc podle pečetí. Bezpochyby patřili k této rodině ti Hánové z Hánu neb Hanu, kteří sídli v 17. a 18. st. v Plzni. Podle pečeti r. 1601 (v arch. Tábořském) byl jich erb tento: Štít pošikem od pravého koutu dolů rozdělený ve zpodním poli jsou tři pruhy, tak že prostřední je jiné barvy, než oba ostatní; v horní polovici jest kohout na nejhořejším pruhu stojící; klénotem jest kohout mezi dvěma buvolovými rohy.

Hanušové ze Šaratic pocházeli od městské rodiny v Čáslavi, kdež žil l. 1564 Martin H. se svým bratrem Augustinem. Císař Maximilian povolil jim (1570, 31. března), aby se psali ze Šaratic a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, ve svrchní polovici žluté kůň černé neb vrané barvy v běhu se vidí, ve zpodní polovici modré dva pruhy bílé způsobem krokvice pošikem (a pokosem) proti sobě postavené a u vrchu v hromadu spojené jsou, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými modrými, nad tím točenice s fefliky všech čtyř barev, z níž dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené vynikají, totiž pravý žlutý a černý, levý modrý a bílý vzhůru stojí. (Arch. šlechtický.) V erbovnících a jiných sbírkách se erb ten odchylně maloval. V Jak. sb. jest bílý kůň v modrém, krokvice bílá v červeném, podlé toho přikryvadla, rohy pravý červený, levý modrý. Jinak zase v Králově Heraldice na str. 281, a v Hradech XII. na tab.,

tak že se oba od majestátu jen v barvách liší. Obraz erbu v Miltnerově díle *Privatmünzen* na tab. XV. Polovice 17. st. rodina ta nepřechkala.

Harbuval v. Meraviglia tab. 63.

Harer v. Pek.

z Harnachu v. Král v Hradech XIII. tab.

Harovník ze Sferynu. Majestátem d. 1654, 10. ledna dán Fabiánovi Harovníkovi, malíři v Praze, list erbovní, aby se psal ze Sphaerinu a při tom tento erb:

Štít zhora dolů trojdílný, v levém červeném poli pošikem od pravé bílý pruh, pravé pole rozděleno na příč, na hoře zlaté, dole černé, v černém světová koule se zlatým spodkem, na níž stojí šedivý kohout. Prostřední pole modré a v něm tři žluté hvězdy, jedna nad druhou. Otevř. helm s korunou a příkr. červenými bílými a žlutými černými, nad tím dva buvolové rohy, levý červený s bílým pruhem, pravý z horní polovice žlutý z dolní černý, mezi nimi světová koule s kohoutem. Téhož erbu užil i jeho strýc Jan. (Reg. královská.)

Hartig heslo rodiny napřed rytířské a na posled hraběcí; jež přišla do Čech teprve v 17. věku. Císař Ferdinand III. obdařil (1645 15. října) bratří Jana Jakuba, lékaře republiky Benátské a Křišťana, gubernatora v Žitavě, stavem rytířským **Ř.** Říše a tímto erbem:

Štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole trojdílné, v prvním žlutý černý a žlutý díl, ve čtvrtém černý, žlutý a černý díl, v každém z černých polí křížek (podobný maltézskému) majíc na koncích po diamantu, 2. a 3. pole modré a v něm na třech pahorcích černá orlice s červeným jazykem vyplazeným, turn. helm s korunou a překryvadly černé a žluté barvy a nad tím táž orlice jako na štítě. (Šlecht. arch.) Týž erb potvrzen (1668, 19. prosince) z Říšské kanceláře bratřím Janovi Esaiášovi, Frant. Křišťanovi, Janovi Jakubovi a jich sestřám, jen orlice se tu pokládá za hnědou. (Rejstra císařská.)

Když byl Antonín, svob. p. z H., obdařen (1735, 10. března) hrabským stavem kr. Č., popisuje se jeho erb takto:

Pod hraběcí korunou štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli žlutém černý pruh na příč a na něm křížek zlatý, na jehož koncích jsou trojhranaté diamanty, ve 4. černém poli žlutý pruh a v černých dílech po témž křížku, 2., 3. pole modré a na bílé skále hnědá orlice, 3 helmy turn. s korunami, u třetího modrá bílá překryvadla, u ostatních černá žlutá, nad prvním zlaté křídlo orličí s černým pruhem a na pruhu zl. kříž s 2 bílými diamanty, na druhém černá orlice, na třetím dva buvolové rohy modré barvy a mezi nimi bílá skála a na ní orlice. Asi také tak popisuje erb, když byl dán hrabský stav (1763, 16. června) Adamovi Františkovi. (Reg. král. a šlecht. arch. ve Vídni.) Obraz odchylný Meraviglia tab. 63, též Kadich-Blažek tab. 146, 147. Viz i Hradý VIII. tab.

Hartleb z Erntřylu. Erb jejich byl černý štít a na něm zlatý lev, klénotem týž lev polovičný. Tak Král na str. 323.

Hartman z Hartentálu. Královna M. Terezie vyzdvihla (1750, 11. dubna) Františka Hartmana, rychtáře a radního v Klášteře Novém hradě (u Vidně), do šlechtického stavu dědičných zemí, aby se psal z Hartentálu. Erb mu daný byl tento: Štít polovičný, v pravo žlutý a tu na hnědé stopec s 2 zelenými lupeny modrý hrozen vinný vislý, v levo červený a tu oděnc stříbrné barvy v pravo obrácený, maje zlatý helm se zl. chocholem na hlavě, drže v pravici 3 zlaté šípy od sebe vzhůru a levicí se o bok opíraje, otevř. helm s příkr. modrými žlutými a bílými červenými, točenice týchž všech barev a nad ní 2 křídla orličí, mezi nimiž stojí již popsany oděnc. (Šlecht. arch.)

Hartman z Klaršteina. Theodor H. byl ve službách císaře Ferdinanda II. jsa od r. 1625 zetěm Matyáše Arnoldína. Byl obdařen od téhož císaře tímto erbem:

Štít polovičný, vrchní polovice žlutá, v ní černá orlice majíc na prsech žlutou písmenu **F** a v pysku zlatou II., ve spodní polovici modré zelená hůrka a na ní Samson červeným rouchem oděný, maje nahá ramena a nahé nohy, sedě na zlatém lvu, jehož ústa natrhuje, turnéřský helm s korunou a černými žlutými přikryvadly, nad tím pak týž Samson, ale polovičný.

Císař Ferdinand II. povýšiv (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldína a zetě jeho Hartmana a J. B. Papazoni do rytířského stavu v Říši vysadil nový erb sloučiv v něm posavadní erby dotčených tří rodin, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole s červenou a bílou šachovnicí (po Arnoldínech) v 3 bílém 3 modré pruhy příčné (po Papazonech), v 2. modrém Samson na lvu, 2 helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravém černá orlice s písmenami F II. na prsech, na levém mouřenín s lukem (viz Arnoldín).

Když císař Leopold I. (1658, 8. dubna) Theodora do panského stavu kr. Č. vyzdvihl, posavadní jeho erb změněn takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm muž červeným rouchem oděný, maje na hlavě točenici bílou a červenou a drže nahýma rukama zlatého lva za ústa, 2. a 3. pole s červenou a bílou šachovnicí, na štítku uprostřed černá orlice majíc na prsech zlaté písmeny F II., dva helmy s korunami a přikryvadly černé žluté a bílé červené barvy, na pravém orlice s písmenami F II na prsech, na levém muž se lvem. (Reg. král. DZ. 552, G 14.) Při povýšení na hrabství (1702, 3. května) není erb popsán. Obraz Meraviglia tab. 64, ale jen erbu z r. 1658.

z Hartunkova rodina osedlá na Moravě. Král Ferdinand polepšil (1545, 16. února) Matyáši z H., místopísaři m. Mor., erb předešle (tedy snad za krále Ludvíka daný) daný, tak že měl potom tento erb: Štít modrý, v němž na příč pruh zlatý, v ostatních polích mimo pruh po hvězdě zlaté, kolčí helm, přikryvadla modrá zlatá a nad tím křídlo orlové modré a v něm na příč pruh zlatý a hvězdy. (Reg. král.) Týž erb spatřuje se i v Paproc-

kého Zrcadle na listu 374., též Kadich-Blažek tab. 31. (Viz i u Krále na str. 288.)

Hartyš z Hartyš rodina ze Saska pocházející, jež nabyła l. 1535 vsi Zaluží u Mostu a je do r. 1623 držela. Na pečeti Volfa Děťřicha (1614) spatřuje se tento erb: Dvě štiky s hlavami do horního pravého a levého koutův obrácené, břichy k sobě a ocasy od sebe, klénot dvě křídla rozkřídlená. (Arch. mus.)

Háša z Újezda příjmení vladycké rodiny, jejíž předek byl Háša forberečnik (1466) v městě Novém Kolíně, jehož syn Jiřík psal se ještě l. 1501 z Kolína. (Arch. Český VI. 589.) a ještě l. 1515 bez příjmení (Stará kniha Kutnohorská), ale již l. 1518 z Újezda (Reg. kom. soudu), z čehož lze znáti, že před r. 1518 nabył královského obdarování na erb a titul, Na pečetěch jejich spatřuje se slunce zářící podobné lví hlavě jeřabaté a paví krk s hlavou za klénot, což se srovnává dokonale s erbem Baderských z Újezda, i zdá, se že byli od nich k erbů přijati.

Hataš z Letošic v. Macer.

Hatlákově z Újezda vyskytující se v pamětech od polovice 16. století a není známo, jestli to byla stará rodina aneb bývalá svobodnická. Na štítě měli tři sítinové paličky, jednu rovně vzhůru a obě druhé po stranách nakloněné. (Kolář z erbovníku v Dírném, Král na str. 153.)

Haunschildové z Fyrstenfeldu l. 1583 vladycťvím obdařeni měli erb i štít žlutý a v něm obrněný muž sekaje mečem do modrého štítu (hau in Schild), za klénot týž oděnc. (Král na str. 316.)

Havelka ze Šlovic. Císař Ferdinand dovolil (1626, 25. května) Cipryanovi Havelkovi, aby se psal ze Šlovic a obdařil jej tímto erbem: Štít na přič rozdělený, horní pole modré a v něm dva pruhy žluté na pokos, od pravé k levé nahoru, zpodní černé a v něm čáp k pravé obrácený drže prsten zlatý se špičatým dyamentem, turn. helm s piřkryvadly černými bílými a modrými zlatými, koruna křídlo černé a na něm čáp. (Reg. král.)

Havránek z Hostinné v. Mathyseus.

Havránek z Ostrova. Na pečeti Pavla H. z O. r. 1533 (v arch. mus.) spatřuje se fenix pták z plamenův vyletující a takový je též klénot. Erb ten shoduje se ve štítě s tím, který dostal l. 1573 Pavel Šícha z Ostrova, ale u tohoto je klénot jiný.

Havránek z Rybího. Král Ferdinand dovolil (1535, 8. července) Václavovi Havránkovi, aby se psal z Rybího a obdařil jej tímto erbem: Štít pošikem na tré rozdělený, ve svrchní polovici tři polovice kaprové s hlavami své přiř. barvy, zpodní polovice modrá a v ní žlutá lilie pošikem ležící, kolčí helm s piřkryvadly žlutými modrými a nad tím žlutá lilie vzhůru stojící. Skorem týž erb dán (1553, 29. srpna) Martinovi Havránkovi z Rybího. Tu určitě řečeno, že má býti štít dělen od pravé strany dolů k levé, do vrchní polovice kladou se tři ryby kapři vynikající od zpodní polovice nahoru hlavami až po ocas, lilie pak je položena pošikem k levé straně. Klénot se popisuje, jako v předešlém. (Reg. král.)

Hažovský z Rozvadova. Král Ferdinand povolil (1562 3. března) Václavovi a Mikuláši, bratřím Hažovským, aby se psali z Rozvadova a dal jim tento erb: Štít všecken červené barvy, v kterémž dvě kyty dubové zelené převázané, jedna podle druhé, zároveň vzhůru stojí a z té každé kyty 2 žaludy vynikají, kolčí helm s přikryvadly červenými a žlutými, točenice týchž barev a na ní kyta dubová zelená taková, jako jedna z těch obou ve štítě, postavená se vidí. (Reg. král.)

Hebenstreit ze Streitsfeldu. Majestátem d. 1560 l. února (z Říšské kanceláře) obdrželi Tomáš a Volf bratří Hebenstreitové tento erb: Štít polovičný, v pravo červený a v něm noh žlutý, vzhůru postavený, v předních pazouřích meč nahý držící, v levém poli modrém půl měsíce žlutého rohama k levé straně obráceného, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křídla orličí, žlutou a modrou barvou shůry dolů rozdělená a žlutým měsícem ozdobená, mezi kterými křídly noh vyniká, jako na štítě. Jiným majestátem 1575, 9. září daným povýšení Tomáš a Jan Jiří do stavu šlechtického Říše a dědičných zemí, polepšen erb jich a dovoleno jim, aby se psali ze Streitenfeldu. Týž erb dostal l. 1753 Petr Hebenstreit. (Rybička v Pam. arch. III. 361—362, Král na str. 266.)

Hedvábný z Lovče v. Alexi.

Hegner z Reslfeldu. V Praze byl Jan Hegner, dvorský apatekář, jemuž potvrzen (1600, 23. září) z Říšské kanceláře erb a heslo v. Rösselfeld (z Růžového pole). Erb jeho byl tento:

Štít modrý a v něm zlatá krokvice, posázena třemi červenými růžemi do trojhranu. Otevř. helm s přikryvadly modrými zlatými, nad tím modré křídlo a na něm krokvice s růžemi. (Šlecht. arch.)

Jan Hegner ujel za rebelie do Nasavska a odtud k císař. armádě; po vítězství císařově stal se kr. rychtářem v Praze a pak sekretářem v České kanceláři. L. 1627, 8. listopadu povýšen do stavu rytířského kr. Č., ale erb není popsán. (Reg. královská. Popis Králův na str. 313 něco odchylný.)

Hecht v. Kyrštejn.

z Heissenšteina páni a hrabata prvotně v Porynsku rodilí, přišli napřed na Moravu (v počátcích 17. st.) a ok. r. 1650 do Čech. Erb jich byl štít červený, v němž tři klíny bílé od zpodu vzhůru až přes polovici štítu, ale nikoliv až k vrchu vynikající. Klenotem byla černá psí hlava s hrdlem a jazykem červeným vyplazeným (Vývod Příchovských v arch. mus.) Tak i 1664 na pečeti Amabilie Evy H. roz. Švihovské. (Arch. mus. Viz Hradu X. tab.)

Hejda z Lovčic. Jiří Albrecht H. byl l. 1639 od Liblické vrchnosti z poddanství propuštěn a l. 1645 za měšťana Starého m. Praž. přijat. Tehdá se psal již z Lovčic, neb měl svědomí urozených lidí, že předkové jeho dávno vladyckého stavu užívali; ale byli tomu tak, jest s podivením, proč si vyprosil nový erbovní list. Jaroslav Bořita z Martinic jako císař. palatin dal mu (1647, 7. ledna) titul z Lovčic a erb tento: Štít rozdělený klínem jdoucím od dolejška a končící se špicí u vrchu na tři pole, v pravo

červené s tureckou hlavou (a bílým turbanem), v levo též červený a v něm brněná ruka držící v hrsti uherskou šavli, prostřední bílé a na něm (na zeleném pahrbku) jabloň štěp s bílými (snad zlatými?) jablky, přikryvadla červená bílá, za klénot roh červený a černé orličí křídlo a mezi nimi polovice bílého lva. (Opis v držení rodiny. Jak. sb. Král na str. 311, Gen. Taschenbuch 1905.)

Hejnicové z Hyršperka měli na štítě mužíka stojícího, majícího na hlavě čepici kuželovitou a držícího v pravé ruce vysokou hůl. (Tedy jako Kartas Lomnických. Tak na pečeti Karla Viléma z r. 1635. (Arch. DZ. IX., I.)

Hejnicové z Kadaně měli koně na štítě. (Král na str. 333.)

Helcl z Sternšteina (Höltzel v. St.). S tímto příjmením a heslem vyskytují se rozličné osobnosti, které bývaly v horních úřadech, zejména v Č. Budějovicích, jako zejména Volf (1583, † 1613). Jan H., jenž byl ženat s Julianou řečenou Pennig zum Peningberg, poslední této rodiny, žádal v Říšské kanceláři, aby erb této manželky byl k jeho erbů připojen a navrhoval tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený 1., 4. pole červené a na něm bílá rukavice s černým třapcem, 2., 3. bílé a v něm zlatý krácející lev, nad nímž se vznášejí 4 zlaté kříže a v jich středu modrá růže, kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím křídlo orličí (červené?), na němž je bílá rukavice. (Šlecht. archiv.) V taxovní knize Říšské kanceláře je poznamenáno, že mu na tu prosbu dán majestát 1636, 26. září. (Jinak Král na str. 296 a 304.)

Helm z Orlova. V Praze připomíná se rodina Helmův již od počátku 15. věku, ale Martin Helm předek Helmův přišel ok. l. 1522 do Tábora z Třebiče a obchody do cizích zemí zbohatl. Král Ferdinand vyzdvihl jej (1554, 8. května) do stavu vladyckého, aby se psal z Vorlova, při čemž se mu dostalo tohoto erbů: Štít pošikem od vrchu pravé strany k levé dolů na tré rozdělený, vrchní polovice modré, spodní žluté barvy, přes kterýžto celý štít až k vrchu křídlo černé orlové rozkřídlené, brkem k levé straně obrácené, majíc pruh křivolaký tenký, měsíci napodobný žluté barvy a u vrchu na kraji z téhož křídla k levému rohu štítu hlavu orlí s rozzavenými ústy a jazykem žlutým z brčka vynikajícím, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými, černými a modrými a nad tím orlové křídlo, jako v štítu se vidí. (Reg. král.) Na pečeti Benjaminově z r. 1589 má křídlo 7 brků.

Heltové z Kementu měli na modrém štítě žlutý hřeben jako zbitý ze čtyř kolův příčných a čtyř svislých, kteréžto svislé se končí jako šípy; přikryvadla jsou modrá žlutá, z korunované helmice vyniká polovičný zlatý lev drže meč v pravé přední noze. (Kadich-Blažek tab. 32. Jakub. sb. Král na str. 369.)

z *Helversenu*, příjmení šlechtické rodiny, která pocházela od Oty Platona, rytmistra Brunšvického, a nemanželského syna Heimarta z H.,

kteréhož syna císař Rudolf (1602, 10. listopadu) vyhlásil za manželského a tímto erbem obdařil:

Štít červený a v něm pokosem dvojí paví kyta, dole a nahoře zašpičatělá a před tím výše otevřený helm s 5 černými praporci, nad štítem turněřský helm s přikryvadly a točenici černé a červené barvy, a nad tím 5 černých praporcův. (Z Říšské kanceláře.) Do Čech přibyl Ota Jiří z H. a dosáhl tu l. 1636 rytířského stavu a inkolátu.

Císař Leopold povýšil (1666, 30. prosince) téhož Otu Jiří do panského stavu starožitných rodův a polepšil jeho erb takto:

Červený štít, ale polovičný. V pravé polovici turněřský helm s zlatou korunou ozdobený, na němž jest 5 černých praporcův s bílými čpičatými topory; z helmu vyniká v pravo a v levo paví kyta. V levé polovici vyniká z bílých oblakův ruka s ramenem brněná držíc jezdeckou korouhev, štít drží dva lvi s rozdvojenými ocasy. Nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly černé a červené barvy, na pravém helmu jest 5 černých praporcův jízdeckých s bílými hroty, na levém dvě bílé korouhve jízdecké a mezi nimi orel s korunkami na hlavách. (Reg. král. DZ. 553. D 11. Obraz Meraviglia na tab. 43 a Hrady IX. tab.)

z *Henet* (van Henet). Marcel Henet ženil se v Praze l. 1710 v osadě u sv. Ducha a psal se již l. 1713 z Henet. Františkovi Leopoldovi z H. († 1752) dostalo se (1749, 30. srpna) rytířského a podkomořímu Janovi Marcelovi z H. (1791, 26. května) panského stavu kr. Č. Erb jich byl tento: Štít pošikem od prostředku levé strany k pravému koutu nahoru polovičný, vrchní polovice rozdělená týmž pošikem na 3 pole, 2 červené a jedno černé, a v tomto zlatá hvězda, v dolní polovici bílé u zpodu zelený parhrbek a na něm stojí kohout celý červený drže v ústech zlatý prsten, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými a z koruny vynikají dvě orličí křídla barvami dělená, černé žluté a bílé červené, mezi nimiž stojí kohout na zeleném vršku. (Obraz v Píseckém museu, tež Meraviglia na tab. 43. Kadich-Blažek na tab. 32.)

Henkl z Doursmarku, rodina nyní bohatá velmi, ale z malých počátkův se vyvíjející, jež měla také inkolát v České koruně. L. 1560 ukazován majestát krále Zikmunda jakožto Uherského krále, jímž udělil (1417 v Kostnici) předkům téhož rodu erb totiž štít polovičný, ve spodním červeném poli tři bílé růže, ve svrchním žlutém lev polovičný modré barvy s rozzavenými ústy, jazykem vyplazitým a nohama vyzdviženými, nad tím helm s korunou s přikryvadly červenými žlutými a modrými červenými, ale též bílými po obou stranách; klénat lev, jako na štítě. Proti tomu (ano prvotního listu nikdo neviděl), lecos by se dalo namítati, neb v potvrzovacím listu Zikmunda Augusta, krále Polského (1570, 14. července) popisuje se erb trochu odchylně. Kromě toho znala se kopie krále Ladislava z r. 1456, kdež zase erb ten jest odchylně popsán. Prvotní i potom polepšený obraz Blažek tab. 14.

Henklové byli prvotně v Levoči osedlí, ale příjmení své si obrali od městečka Štvertku, lat. Quintoforum, něm. Donnersmark, ale z pravidla psávali se v. Donnersmark. Povolení tak se psáti dostali l. 1592 z Uherské kanceláře.

Za Rudolfa II. byli dva Henklové u král. dvora v Praze, kdežto ostatní byli po různu v městských živnostech a Lazar H. přijat l. 1609 za obyvatele kr. Č. a l. 1622 dostali majestát, aby mohli kupovati statky v Čechách, čehož však neuzili. Týž Lazar obdržel l. 1636, 18. prosince, jsa majitelem Bytoně a Bohumína, panský stav kr. Č. a polepšen mu erb.

Arcikníže Ferdinand Karel, hrabě Tyrolský, dopustil se (1651, 29. července) přechmatu. Pokládaje se totiž podle starých svobod Rakouska, o nichž se nevědělo, že jsou podvrženy, za palatina Římské říše, vyzdvihl Larazu do Říšského hraběcího stavu, při čemž nedbal toho, že právo to platilo jen pro panovníky Štýrska, Korutan a Kraňska. Když tedy to císaři oznamováno, aby se také do kanceláří dalo věděti, vznikly z toho ve Vídni rozpaky a vyhnuli se tím v České kanceláři tak, že vyzdvihli (1661, 5. března) Lazara do hrabského stavu koruny České, při čemž o Říšském hrabství nebylo zmínky. Tím se stal tento stav u nás pravoplatným. (A. v. Dörr, Beiträge zur Gesch. u. Gen. der Familie Henckel von Donnersmarck 1908.)

Her z Hermsperka. Král Maxmilian povolil (1565, 6. června) Francovi Herovi, Moravanu, aby se psal z Hermsperka a obdařil jej tímto erbem: Štít na příč rozdělený, svrchní polovice černá, spodní žlutá, na kterémž všem štítu mládenec na 3 pahrbcích černých stojí, maje poctivice černé s vytažením, kabát (žlutý) s 5 knoflíky a byryt žluté barvy, ruku levou v bok podepřenou, v pravé pak ruce povytažené žezlo královské, též žluté barvy k pravé straně drží, kolčí helm s příkr. žlutými a černými, točenice týchž barev, z níž dvě křídla orlová na příč rozdělená, žluté černé a černé žluté barvy vynikají, mezi nimiž půl mládence týmž způsobem jako na štítě se vidí. (Reg. král.)

z Herberšteina v. Kadich, 45 Meraviglia 227 a Naučný Slovník XI, 145.

Herkules z Morchendorfu. Majestátem d. 1554, 8. září povoleno Vítovi Herkulovi, aby se psal z Morchendorfu a obdařen erbem. Týž erb se srovnává s erbem Hosianův.

Herman z Herrnrittu. Králová M. T. obdařila (1766, 22. března) Jana Františka Hermana, poštmistra v (Golčově) Jeníkově, erbovním listem, aby se psal z Herrnrittu a vysadila mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a na něm žlutá skála, po níž leze červ z dolejška na venkovskou stranu štítu, 2. 3. pole bílé a na něm černá orlice, hledíc ven ze štítu. Otevř. helm pod korunou s příkr. žlutými modrými a bílými modrými a nad tím táž orlice černá. (Reg. královská.)

z Herndorfu. měli štít na příč polovičný, v hořejší červené polovic dvě orličí hlavy s krky bílé barvy, od sebe odvrácené a nosy k venkovské

straně obrácené, ve spodní též červené jsou tři bílé růžice, dvě u vrchu a jedna u zpodu, přikryvadla červená bílá a za klénot též dvě hlavy orličí jako na štítě a mezi nimi zelený strom, jehož koruna je přesahuje. (Jak. sb. Král na str. 281.)

Heroltové ze Stoda měli z neznámého obdarování štít pošikem od levé k pravé nahoru rozdělený, ve vrchní polovici černou orlici až po kýty vynikající, spodní polovici bílou s dvěma červenými pruhy, též pošikem jdoucími, přikryvadla červená žlutá a červená bílá, dvě křídla, pravé žluté s dvěma černými, levé bílé se dvěma červenými pruhy. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 309, též na náhrobcích.)

Heroltové z Oupý, již se objevují od r. 1567 ve stavu rytířském, měli z neznámého obdarování štít od prostředku vrchu až do prostředku krajův polouokrouhlými čarami na tři díly rozdělený, spodní polovici černou se zlatým nohem s vyplazitým jazykem ve skoku, v ostatních dvou polích žlutých po modré dvojnásobné lilii, přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, točenici všech tří barev, klénot půl noha zlatého mezi dvěma křídly, černým a modrým anebo i pouhými feflíky. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 311, obraz erbu v Miltnerově Privatmünzen.)

Hertlové z Leitersdorfu měli na štítě levharta vzhůru stojícího a k pravé straně obráceného. Tak na pečeti r. 1643. (Arch. DZ. VII, 1.) Majestátem d. 1609, 13. února potvrzen jim erb a dán stav rytířský. (Arch. šlecht.)

Hildprandtové z Ottenhausen, prvotně Tyrolané l. 1530 erbem obdání, jenž l. 1591 z Říšské kanceláře polepšen, od r. 1624 v Čechách osedlí a od r. 1756 (13. srpna) v panském stavu kr. Č. mají za erb štít černý a na něm muž v plném brnění, k pravé straně rozkročený, máje bílou bradu, žlutý tafat přes pancíř pokosem, drže v pravici meč vytasený se zlatou rukovětí a v levici štít na způsob lví hlavy, pochva meče jest červeně a žlutě pobita; otevř. helm s přikryvadly černými bílými a z koruny vyniká půl oděnce téže způsobu, jako na štítě. (Obraz Meraviglia tab. 44, Král v Hradech VIII. tab.)

Hillebrand v. Brandau v. Meraviglia tab. 44.

Hladký z Vladoře v. Ursin.

Hlava z Kyršfeldu. Majestátem d. 1588, 7. dubna povoleno Václavovi a Janovi bratřím *Cyrilům*, Jiří *Nyslovi*, Václavovi *Nekmířskému*, Václavovi *Hlavovi* a Bartoloměji *Šlechtovi*, aby se psali z Kyršfeldu a dán jim tento erb: Štít polovičný, v pravé žluté straně půl orla (lépe orlice) černé barvy) rozkřídleného s ústy rozzavenými, jazykem vyplazeným, k pravé straně obráceného, v levém poli červeném tři bílé hvězdy o šesti koncích jedna nade druhou, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím dvě křídla, barvami na délku rozdělená a to pravé žlutou a černou, levé ale bílou a červenou s hvězdou na každém a mezi nimi opět hvězda o šesti koncích žluté a černé barvy. (Rybička v Pam. arch. I V. a 92. též Král na str. 264 a v Jak. sb., tu však dvě křídla

proti sobě, pravé jako štít rozdělené, v pravo žluté v levo černé a na něm hvězda s proměněnými barvami, levé v pravo bílé v levo červené zase s hvězdou červenou na bílém, bílou na červeném a mezi těmi křídly hvězda o šesti špicích, pravo zlatá, v levo černá). Erb Nyslův, shodující se s popisem na hoře položeným vyobrazen jest v erbovníku Salmovském.

Hlaváč z Běhušic. Pod tím příjmením a heslem vyskytuje se v 16. století rodina, o níž nepadne říci, je-li starousedlá aneb teprve do stavu vyzdvížena. Onomu by nasvědčovalo prosté znamení, tomuto, že nelze najíti ves, po kteréž by se byli psali, a že se také před r. 1531 nikde nevyskytují. Kolář domníval se viděti na pečetěch r. 1578—1580, 1596 a na náhrobcích v Ronově nad Dřubravou koňskou hlavu s krkem, tak i Král na str. 333, ale na listu v Heřmanově Městci (1552) je zřetelně čapí hlava s otevřeným zobákem.

Hlaváč z Levhartic. Majestátem daným 1562, 14. července povoleno Ondřeji a Václavovi bratřím Hlaváčům a Matyáši, strýci jich, aby se psali z Levhartic a Matyáš se psal potom *Levhartickým z Levhartic* neb latinsky Leonitius, a Leonitio: Erb jim propůjčený byl tento: Štít na přič polovičný, svrchu červený, od zpodu bílý a v témž štítě zvíře levhart, k pravé straně obrácený, bílý v červeném, červený v bílém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím týž levhart až po kýty vynikaje. (Reg. král., Rybička o erb. rodinách Hradeckých na str. 22, též Král 285 ale chybně v příčné barvy levhartovy.)

Hlavsa z Liboslavě. Jan Hlavsa přijal l. 1494 městské právo na Starém městě Pražském, píše se tak ještě 1511, ale již l. 1517 z Liboslavě; i zdá se, že byl asi v l. 1514—1517 erbem a heslem obdařen. L. 1522 i pasován na rytířství. Kromě něho byli téhož hesla i ti, kteří se psali *Dětský, Lazar, Sova a Zlatník z Liboslavě*, buď že byli s ním povýšeni aneb že je k erbu přijal. Erb těch všech byl štít (červený), jehož zpodní třetina neb polovice vyplněna je druhdy jako šupinami a druhdy jako makovicemi a z těch vyniká jednorožec (bílý), ale jen po prsa, nad helmou jest koruna, z níž vyniká polovičný jednorožec. (Vyobrazení kolikero v Miltnerových Privatmünzen tab. XVI, 128—131, též Král na str. 356), V 17. st. vyskytují se též *Nygrynové z Liboslavě* též erbu polovičného jednorožce. (Arch. Tábořský.)

Hložkové z Byslavic měli štít na přič rozdělený, dolní (užší) pole červené, svrchní (širší) bílé a v něm keř neb strom dřeva hlohového, jakž od přirození to dřevo roste, přikryvadla bílá červená, za klénot dvě křídla orlová, bílé (zpodní) a červené, jedno na druhém, a mezi nima vyniká hlava medvědí utata pod zlatou korunou a té barvy, jako to zvíře medvěd od přirození jest. Tento erb si navrhl Jan Hložek jinak Damašek předstíraje, že jeho předkové obývajíce v kníž. Opavském stavu rytířského užívali, ale pro chudobu se do měst dali. Erb ten a heslo dány mu 1554, 9. září. S tímto popisem souhlasí pečeť Natanaelova (1570, v Českém Brodě) a Jak. sb. (kromě jedině toho, že má barvu lazurovou na místě červené). Neúplný popis je v Králově Heraldice na str. 276.

Hložkové z Opřetic v. Bechyrský.

Hoberk z Krahy. Odkud Hoberkové přišli, není mi známo; napřed se vyskytují v Litomyšli. Císař Ferdinand I. potvrdil bratřím Kašparovi a Melicharovi a Adamovi, jich strýci, erb jich zděděný, totiž modrý štít, v němž hora zlatá o třech pahrbcích až k vrchní polovici štítu sahající a na ní červená věž okrouhlá, jejíž stínky a štěrbiny jsou zlaceny a v přízemí dveře a v poschodí dvě okna, vše modré barvy, za klénot nad helmicí a korunou dvě křídla na příč barvami rozdělená, červené žluté a žluté modré a mezi nimi též věž. (Opis v arch. mus.)

Hofman z Grynpičlu (v Gruenpühl) jméno rodiny, jež se vyskytuje ve Štýrsku. Panského stavu nabyli l. 1535 (14. dubna), odkudž se také psali ze Střechova. (Viz ČČM 1860, 507.) Obyvateli stali se l. 1581 na Moravě a tím i 1584, 1597 a l. 1607 v Čechách. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. byl kozel korunovaný, k levé straně vyskakující, v 2. a 3. poli byl snop v prostřed svázaný, uprostřed štítu štítek, na němž lvík tak, jako v erbu král. Č., helmice korunované a otevřené tři, na pravé je polovice kozla jako ve štítu, na prostřední polovice lva v průčelí, an nohy na obě strany rozsahuje a vůkol jest posázen pávovým peřím, na pravé pak též snop, jako v štítu. (Vyobrazení v Paprockého D. o stavu panském 365, Kadich-Blažek tab. 189. Erb, jež Král na str. 322 připomenul, totiž modrý lev v bílém, byl snad jejich prvotní štít.)

Hofman z Liboše v. Cipryan.

Hofman z Zeidleru v. Hradu X. tab.

Hofové z Kantorova měli v erbu bílého chrta se zlatým obojkem v červeném poli. (Paprocký Zrcadlo, Král na str. 332.) Příkr. tyčůž barev a klénot též chrt, ale nad kytami. (Blažek tab. 14.)

z Hofu v Třebouni Jiří měl na štítě kozla (nebo spíše kozoroha) vyskakujícího, jehož hlava s velice dlouhými rohy je v levém koutě horním. Podle pečeti r. 1588 v arch. DZ. VII., 1. n. Kolář poznamenal.)

z Hofu. Maximilian v. Hof, hejtman města Brna, vyprosil si (1646) pro sebe a Gabriela a Jana Litenské, jež přijal za syny, aby zanechajíce příjmení Litenský psali se z Hofu a pečtili tímto erbem:

Štít dělený, v dolní polovici hradba ze štukoví se zavřenou brankou mezi dvěma sloupy mramorovými, majícími zlaté hlavice. Branka jest pošikem černá a žlutá. Horní polovice jest dělená, v pravém žlutém poli orlice černá pod korunou, v levém černém rameno lidské se žlutým rukávem držíc šavli. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými, nad tím dvě křídla orličí, dvakráte barvami dělená, totiž černá, žlutá a černá a mezi nimi rameno s šavlí nebo ohnutým mečem. (Reg. královská.) Král na str. 280 popisuje erb nějakých z Hofu štít polovičný na hoře v bílém dva červené kříže a dole v červeném zlatý měsíc a zlatou hvězdu. Jestli někdy tak bylo z příslušných pamětí nejde na jevo.

Nemanželské potomstvo knížat Těšínských. Poslední Piastovci panující v Těšíně byli Adam Václav (†1617) a syn jeho Bedřich Vilém (†1625); po

obou nebylo mužských potomkův manželsky splozených, avšak dva potomci z nemanželského lože, totiž z jednoho syn Václav Gotfryd, z druhého dcera Maří Majdaléna. Oba od císaře Ferdinanda III. r. 1640 legitimováni a vyzdviženi do panského stavu kr. Č. a zemí přivtělených, tak aby se psali z *Hohenšteina*. Při tom jim dán erb knížecí Těšínského (zlatá orlice pod korunou na modrém štítě), ale poměrům přizpůsobený, totiž: Na modrém štítě zlatá korunovaná orlice k pravé straně hledící, avšak bez pravého křídla, s rozzaveným pyskem a červ. vyplazitým jazykem, jenž jest v prsou bílým šípem prostřelený, tak že krev z těla vyniká, otevř. helm s překryvadly zlatými modrými, koruna a nad ní táž orlice. (Malíři malovali tak, že měla jen pravé křídlo a prostřelena byla z pravé strany, kdežto na štítě šla střela z levé strany.) O potomstvu není nic známo. (A. v. Dörr. Die legitimirten Nachkommen der letzten Herzoge von Teschen 1908.)

Hanuš z *Hohenvartu* (1562—1594), činný v České komoře měl erb tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli okrouhlá věž s branou, hřebenem, okny a končitou střechou v 2. a 3. poli dvě křídla rozkřídlená; nad korunovanou helmou 2 křídla rozkřídlená a mezi nimi věž, jako ve štítě. (Vyobrazení Miltner Privatmünzen tab. XVII, 134.)

Hochové z Hochu rodina usedlá v Klatovech, jež teprve l. 1671 erbem a heslem obdařena a později žila také v Praze. Erb jejich byl štít na příč na 3 pole modré, žluté a červené rozdělený, ve svrchním poli byly čtyři červené krokvice v jedno spojené dotýkající se jak vrchu štítu tak i konce toho pole, ve spodním poli je vrch bílý, na jehož temeni zasahujícím do prostředního pole jest zlatá hvězda o 6 špicích. Klénodem je muž drže meč a štít. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Hok z Cvaibruku, jméno rodiny šlechtické, jež si pak dva dobrodruhové osobovali. Císař Karel V. potvrdil (1530, 18. listopadu) Hanušovi v. Zweybruck jeho erb, totiž červený štít a v něm pošikem od pravého koutu dolů k levé bílý pruh, v němž nejvýše je červená hvězda, pak polovičná růže a polovičná hvězda k sobě připojené a nejniže celá růže, vše červené barvy. (Reg. Caroli XII. 249.) Kromě toho dány majestáty z Říšské kanceláře rodině Hack i Hog 1544, 12. března, 1546, 7. června a 1549, 26. května.

Dva dobrodruhové Theobald Hok s bratrem Anastasiem a Jan, jehož Theobald za strýce pokládal, strhli na sebe to právo, které bylo dáno l. 1530 Hanušovi H. Theobald dovede tolik, že císař Rudolf jej (1602, 4. února) s bratrem Anastasiem na šlechtice Římské říše vyzdvihl a jich erb potvrdil a polepšil. Erb ten se popisuje takto: Štít zlatý neb žlutý a v něm tři černé háky „na způsob řeckého znamení namalované“*) a jako do trojhranu postavené, helmici s korunou, nad ní dvě křídla zlatá a na každém z nich po

*) Jaké to háky byly, je viděti na pečeti při přiznání Theobaldově k zemi (1610, 12. února v arch. zemském). Jsou to vlastně dvojháky podobné, kdyby písmenu Z obrátil v Σ, ale úhly udělal ostřejší nežli jsou u této písmeny, tak že to jsou vlastně dvojité háky neb dvě skoby v jednom, ale s ostrými úhly. Tých erb se spatřuje také na zámečku Žuberském.

háku. (Reg. Rudolfa XXIII, 615. něm. překlad v kopiáři Třeboň. archivu.) Nad to vyzdvihl týž císař (1605, 22. března) Jana Hoka, písaře při apelacích, do stavu šlechtického tak, aby se psal von Hockenau (Starý seznam v býv. arch. dvorském), avšak on se nikdy tak nepsal, nýbrž psal se z Cvaibruku.)

V žalobě l. 1618 k soudu zemskému podané viněn Jan, že majestát jakýsi císaře Karla V., daný v Augšpurce 6. dubna 1548 jistě osobě na erb zfalšoval tím, že jméno osoby původem Janovým vystrouháno, jako i jiná místa a na ta místa zase to, co se mu vidělo, psáno, aby na Hoka svědčil, o čemž prý Theobald věděl; bohužel mně nebylo možno dotčený list v rejstrech Karlových najíti a také nemohu vysvětliti, proč list tento falšoval, když jej Theobald zastrýce pokládal; to však je jisto, že Theobald v kanceláři nějaký list krále Ruprechta a dotčený list z r. 1530 překládal, ale že jest podivným, že r. 1602 mu dán docela jiný erb, který se s tím v listu r. 1530 položeným nijak nesrovnával. (O ostatním srovnej v ČČM. 1881 na str. 371.)

Holar z Prachně. Majestátem d. 1600, 10. listopadu povoleno Janovi Holárovi, komorníku při deskách zemských a Jakobovi bratru jeho (rodákům z Horaždovic), též Danielovi *Kalousovi*, kom. při deskách zemských a Janovi bratru jeho, aby se psali z *Prachně* a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od spodku hora své přirozené barvy a z každé strany té hory lilie zlatá, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, též koruna, z níž vynikají dvě křídla orličí vedle sebe postavená, pravé žluté, levé modré a na témž modrém křídle zlatá lilie. (Reg. král.) Jan († 1630) byl ženat s Marketou, dcerou Davida z Löwengrynu a Bareytu, s níž splodil tři syny. Vácslav nejstarší z nich prosil l. 1636 císaře, protože císař Rudolf rodiny *Löv* a *Grünauer* vladectvím a heslem v. *Löwengrün* a *Bareuth* obdařil a matka jich byla toho rodu poslední, aby její erb mohli připojiti k svému a psáti se Prachenberger z Löwengrymu a Bareytu. V šlechtickém arch. je koncept Říšské kanceláře, jímž povoleno, jak v žádosti bylo psáno. Z české kanceláře však dostali Holárové jiného vyřízení (1636, 16. října), totiž aby se psali H. z Prachenberka a dán jim tento erb: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm hvězda o třech špicích těmi špicemi dolů obrácená žluté barvy, z níž vyskakuje jelen do polovice své přirozené barvy, 2. a 3. pole černé se zlatým lvem, turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a modrými žlutými, nad tím žlutý lev držící v pravé noze nahý meč se zlatou hruškou a zl. kříž.

Holešporár z Hošteina. Rodina tato obdržela vladectví od krále Ludvíka. Erb jich byl zvláštěností totiž štít celý bílý a v něm orlice; tato jest zhora dolů na zděl rozdělená, pravá a celá polovice orlice černá, levá však, z níž je jen krk, málo těla a celý ocas (tedy bez křídla), červená přikryvadla černá červená na kolčím helmě točenice týchž barev, z níž čtyři feflíky, dva červené a dva černé vysoké vynikají, nad točenicí znamení na způsob velkého lupenu různě vykrajovaného, z polovice černé a z polovice

červené. (Soupis Prachaticka na str. 174, též Jak. sb. a Král na str. 338, oba neúplně.)

Holeček z Karlovy hory. Majestátem d. 1535, 5. února povoleno Matyáši *Holečkovi* a Janovi *Srnovi*, aby se psali z *Karlovy hory* a dán jim erb: Štít na příč rozdělený na dva černé a dva bílé pruhy a v tom štítu od zpodu až k vrchu přes ty pruhy muž zbrojný po kolena stojící mečem opásaný, a přes zbroj pošikem červeným tafátem zavázaný, drže přes hlavu oběma rukama cepy železné (totiž cep) k ráně namířené a maje černou bradu a věnec chmelový na hlavě, přikryvadla černá bílá, za klénot chmelový věnec, z něhož vynikají dvě ruce zbrojné po ramena, též cepy držící, jako ve štítu. (Reg. král.) V pozdějších výkresech muž nedostatečně malován a za chmelový věnec dán vinný. (Tak Jak. sb. a Král v Heraldice 290, u obou též psáno chybně z Kutné hory.)

Holejšovský ze Slavětína. Ve vsi Holíšově byla rodina svobodnická, jež se odtud psala Holejšovskými a druhdy i z Holejšova. Majestátem d. 1559, 4. ledna dovoleno Janovi H., aby se psal ze Slavětína, a dán mu erb: Štít modrý a v něm kos pták černé barvy, k pravé straně obrácený, maje nohy, pazoury a nos zlaté, točenice s přikryvadly modrými černými a nad ní bílé pero pštrosové. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 396. S tím se shoduje Jak. sb. a Král na str. 340 vynechajíc větev.) Kromě potomkův Janových byli mnozí Holejšovští, kteří se psali bez hesla. L. 1789 bylo jich 13 rodin.

Holík z Drhonic. Erb staré rodiny Drhonických z Drhonic totiž bílý zajíc na červeném štítě a jako klénot týž mezi červenými péry, potvrzen (1579, 16. září) Pavlovi Dr. z Dr. polepšen zlatou korunou a rozšířen na bratří Jakuba a Matěje *Vejsypy*, Samuele *Počáteckého* a Zikmunda *Holíka*, aby se také psáli mohli z Drhonic. (Arch. šlechtický ve Vídni, Král na str. 332, ale tu barva modrá.)

Holý Šotnovský ze Zavořic v. Břekovec.

Homošta z Rozenpachu v. Vodák.

Hopfenštok z Ehrenšteina. Císař Josef obdařil (1789, 13. června) Jana Karla Hopfenstocka, štábního ranhojiče, erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a v něm žlutých hvězd roztroušených veliké množství, že se ani nesečtou a mezi nimi bílý měsíc rohatý. Otevřený helm pod korunou s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými a nad tím tři pštrosova pera, žluté, modré a bílé. (Reg. královská, Král na str. 355 trochu odlišně.)

Horáček Nejepímský z Nejepína. Zdeněk, Jiřík, Urban a Jan bratří Nejepínští přijali l. 1577 Samuele Horáčka k erbu a titulu a prosili císaře Rudolfa, aby to potvrdil. (DZ. 20. H. 2.) To se stalo, však majestátu o tom není a Samuel přijat (1583) do rytířského stavu. (Viz o něm Paměti Dačického II., 73.) Erbem jeho snad byl štít na příč rozdělený, svrchu červený ze zpodu bílý a na obou ruka zbrojná s dýkou, přikryvadla červená bílá,